

Абдикерим кызы Г.

**РОМАН-ГЕРМАНИЯЛЫК УКУКТУК ТУТУМУНДАГЫ АДВОКАТУРА
(Россия Федерациясынын жана Германия Федеративдик
Республикасынын мисалында)**

Абдикерим кызы Г.

**АДВОКАТУРА В РОМАННО-ГЕРМАНСКОЙ
ПРАВОВОЙ СИСТЕМЕ (на примере Российской Федерации
и Федеративной Республики Германия)**

Abdikerim kyzy G.

**ADVOCACY IN THE ROMAN-GERMAN LEGAL SYSTEM
(on the example of the Russian Federation and the
Federal Republic of Germany)**

УДК: 347.965

Макалада автор Кыргыз Республикасынын, Россия Федерациясынын, Германия Федеративдик Республикасынын адвокатура чөйрөсүндө жана адвокатура ишмердүүлүгүндө маселелерин жөнгө салган мыйзамдарын талдаган. Салыштырмалуу укуктук талдоонун негизинде автор роман-герман укуктук тутумундагы адвокатура институтунун орду жана ролунун өзгөчөлүктөрүн ачууга аракет жасады. Жогорудагы өлкөлөрдү салыштыруу үчүн автордун тандап алгандыгы бекеринен эмес, буга бир нече фактор себеп болгон. Ошентип, Россия жана Германия, ошондой эле Кыргызстан роман-герман укук тутумуна кирет; КМШ өлкөлөрүнүн, ошондой эле Кыргызстан менен Россиянын мыйзамдарын иштеп чыгууда, мисал катары Германиянын мыйзамы алынган (бул укуктун бардык чөйрөлөрүнө, ошондой эле адвокатурага да тиешелүү). Иштин жүрүшүндө автор бул мамлекеттердин адвокатура жана адвокатура чөйрөсүндөгү окшоштуктары жана айырмачылыктары жөнүндө корутунду чыгарган, ошондой эле Кыргыз Республикасынын укук коргоочусу ийгиликтүү жараткан айрым оң жактарын улуттук мыйзамдарга киргизүү боюнча сунуштарды иштеп чыккан.

Негизги сөздөр: адвокат, адвокатуралык ишмердүүлүк, принциптер, коргоо, адвокаттар кеңеши, юридикалык жардам, практика, юрист, кесиптик этика, адвокатура.

В статье автором проведен анализ законодательства Кыргызской Республики, Российской Федерации, Федеративной Республики Германии, регулирующие вопросы в сфере адвокатуры и адвокатской деятельности. На основе изучения и сравнительно правового анализа, автором принята попытка раскрыть особенности места и роли института адвокатуры в романо-германской правовой системе. Не случайно, автором в качестве сравнения выбраны вышеуказанные страны, связано это с несколькими факторами. Так, Россия и Германия, также, как и Кыргызстан относятся к романо-германской правовой системе;

при разработке законодательства как стран СНГ в целом, так и Кыргызстана, и России в качестве примера было взято законодательство Германии (это касается всех областей права, в том числе и адвокатской деятельности). В ходе проведенной работы автором сделаны выводы о сходствах и различиях в законодательстве указанных стран относительно адвокатуры и адвокатской деятельности, а также выработаны предложения по внедрению в национальное законодательство некоторых положительных моментов, которые могли быть успешно генерированы правоприменителем Кыргызской Республики.

Ключевые слова: адвокат, адвокатская деятельность, принципы, защита, совет адвокатов, юридическая помощь, практика, юрист, профессиональная этика, адвокатура.

In the article, the author analyzed the legislation of the Kyrgyz Republic, the Russian Federation, the Federal Republic of Germany, regulating issues in the field of advocacy and advocacy activity. Based on the study and comparative legal analysis, the author made an attempt to reveal the features of the place and role of the institution of the bar in the Roman-German legal system. It is no accident that the author selected the above countries as a comparison, this is due to several factors. So, Russia and Germany, as well as Kyrgyzstan, belong to the Romano-German legal system; When developing the legislation of the CIS countries as a whole, as well as of Kyrgyzstan and Russia, German legislation was taken as an example (this applies to all areas of law, including advocacy activity). In the course of the work, the author made conclusions about the similarities and differences in the legislation of these countries with regard to advocacy and advocacy, as well as developed proposals for introducing into the national legislation some positive aspects that could be successfully generated by the law enforcer of the Kyrgyz Republic.

Key words: advocate, advocacy activity, principles, defense, council of advocates, legal assistance, practice, lawyer, professional ethics, advocacy.

Адвокатуранын институтун жөнгө салуучу укук ченемдерине салыштырмалуу талдоо жүргүзүү үчүн, бул ченемдердин булактарын аныктоо керек. Кыргыз Республикасында адвокаттык ишмердүүлүгү жөнгө салынат: Кыргыз Республикасынын Конституциясы [1], 2014-жылдын 14-июлундагы №135 "Кыргыз Республикасынын адвокатураны жана адвокаттык ишмердүүлүгү жөнүндө" Мыйзамы [2], 2016-жылдын 16-декабрындагы №201 "Мамлекет тарабынан кепилденген юридикалык жардам жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы [3], 2015-жылдын 29-майындагы Кыргыз Республикасынын Адвокаттар кеңешинин чечими менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Адвокаттарынын кесиптик укуктарын коргоо комитети жөнүндө жобо (2016-жылдын 21-сентябрда киргизилген) [4], ошондой эле Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодекси жана Жарандык процесстик кодекси сыяктуу кодификацияланган ченемдик укуктук актыларда. Ошондой эле, "Кыргыз Республикасынын Адвокаттарынын кесиптик этикасынын кодекси" [5], адвокаттык иш-аракеттерди жүргүзүүдө ар бир адвокат үчүн милдеттүү эрежелерди белгилейт, юридикалык кесиптин моралдык критерийлерине жана салттарына, ошондой эле эл аралык стандарттарга жана юридикалык кесиптин эрежелерине негизделген.

"Кыргыз Республикасынын Адвокатураны жана Адвокаттык ишмердүүлүгү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2014-жылдын 14-июлундагы №135 Мыйзамында [2] адвокатура түшүнүгү берилет, бул адвокатура менен алектенүүгө лицензия алган адамдар тарабынан кесиптик негизде берилген квалификациялуу юридикалык жардамды билдирет, мыйзамда белгиленген тартипте жеке жана юридикалык жактар, мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары (мындан ары - ишенимдүү өкүл) жана кардар (адвокаттын милдеттүү түрдө катышкан учурда) алардын укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо жана камсыз кылуу, ошондой эле сот акыйкаттыгына жетүү максатында кылмыш ишин козгоо. Адвокаттардын адвокаттык иш-аракеттеринин алкагында көрсөткөн юридикалык жардам ишкердик (коммерциялык) иш эмес.

Адвокатура – бул Кыргыз Республикасынын адвокаттарынын милдеттүү курамына негизделген, кесиптик кызыкчылыктардын жамаатынын негизинде түзүлгөн, алардын кызыкчылыктарын билдирүү жана коргоо, адвокаттардын квалификациясын жогорулатууга, көмөк көрсөтүү жана адвокаттык ишмердүүлүгү өсүшүнө багытталган.

Адвокатура төмөнкү принциптердин негизинде

иштейт: адвокаттын ишмердүүлүгүн жүзөгө ашырууда, адвокаттын көз карандысыздыгы, өз алдынча болуусу жана автономиясы; мыйзамдуулук, акыйкаттык жана гуманизм; адвокатура ишмердүүлүгүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган ыкмалар менен жана каражаттар менен жүргүзүү; адвокаттардын кесиптик этика кодексин сактоо; адвокаттын купуя сырларын сактоо [6, 150-153-бб.].

Ушул эле мыйзамга ылайык, адвокат - мыйзамда белгиленген тартипте мыйзамдарды колдонууга лицензия алган жана адвокатуранын мүчөсү болгон Кыргыз Республикасынын жараны.

Юридикалык жардам көрсөтүүдө адвокат төмөнкүлөргө укуктуу: 1) бардык мамлекеттик органдарда, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына тиешелүү маселелерди чечүүнү көздөгөн ишенимдүү өкүлүнүн мыйзамдуу кызыкчылыгын, эркиндигин, укугун көрсөтүү жана коргоого; 2) юридикалык жардам көрсөтүү үчүн зарыл маалыматтарды чогултуу, анын ичинде мамлекеттик органдардан, жергиликтүү бийлик органдарынан, ошондой эле коомдук бирикмелерден жана башка уюмдардан маалыматтарды жана башка документтерди талап кылуу. Аталган органдар жана уюмдар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте адвокат сураган документтерди же алардын күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрүн адвокаттын суроо-талабын алган күндөн тартып 14 жумушчу күндүн ичинде берүүгө милдеттүү; 3) конституциялык, жарандык жана административдик сот өндүрүшүндө, ошондой эле жазык сот өндүрүшүндө жана административдик укук бузуулар жөнүндө сот өндүрүшүндө далил катары пайдаланылышы мүмкүн болгон фактылар жөнүндө маалыматтарды чогултууга; 4) күбөлөрдүн жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөлөрүн алууга, аймакты текшерүү үчүн жеке протоколдорду түзүүгө [7, 63-70-бб.]; 5) документтерди же алардын күбөлөндүрүлгөн көчүрмөлөрүн жеке адамдардан макулдугу менен суратууга жана алууга; 6) уюмдарда көрсөтмөлөрдү аткаруу үчүн зарыл болгон документтер жана материалдар менен таанышууга; 7) атайын билимдерди талап кылган маселелер боюнча адистердин жазуу жүзүндөгү корутундуларын алууга; 8) кызмат адамдарын кабыл алууда арыздарды жана даттанууларды берүүгө жана мыйзамга ылайык алардан ушул арыздарга жана даттанууларга жазуу жүзүндө жооп алууга; 9) алардын арыздарын жана даттанууларын мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана уюмдардын жыйналыштарында кароого катышат жана алардын маңызы боюнча түшүндүрмөлөрдү берет;

10) иштин материалдарынан зарыл болгон маалыматтарды жазып алууга жана / же алардын көчүрмөлөрүн алууга; 11) мыйзам тарабынан ыйгарым укуктуу адам тергөөчүнүн камакка алуу түрүндөгү башкы же айыпталуучуга карата баш коргоо чарасын шайлоо жөнүндө өтүнүчүн (токтомун) караган учурда, ошондой эле жазуу же оозеки түрүндө өтүнүч менен кайрылса. Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексинде белгиленген учурларды кошпогондо, ишенимдүү адамга же кардарга камакта кармоонун мөөнөтүн узартууну кароодо адвокаттын катышуусу милдеттүү; 12) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка аракеттерди жасоого.

Адвокаттын лицензиясын алууда, юридикалык жогорку билимге ээ, мамлекеттик аккредитацияланган жогорку кесиптик билим берүү мекемесинде алган жана юридикалык кесип боюнча бир жылдан кем эмес иш тажрыйбасы бар, квалификациялык экзамен лицензиясынан өткөн Кыргыз Республикасынын жараны кайрылууга укуктуу.

"Мамлекеттик кепилденген юридикалык жардам жөнүндө" Кыргыз Республикасынын 2016-жылдын 16-декабрындагы №201 [3] Кыргыз Республикасынын 2016-жылдын 16-декабрындагы № 201 "Мамлекет тарабынан кепилденген юридикалык жардам жөнүндө" [3] Мыйзамында, квалификациялуу юридикалык жардам бул кесиптик иш деп эсептелет, жарандык, администрациялык жана жазык иштеринде мамлекеттин эсебинен жарандык, администрациялык жана жазык сот өндүрүшүнүн бардык баскычтарында адамдардын мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоо жана / же коргоо боюнча адвокат.

Квалификациялуу юридикалык жардамды ыйгарым укуктуу орган тарабынан жүргүзүлүп, ыйгарым укуктуу орган менен келишим түзгөн квалификациялуу юридикалык жардам көрсөтүү үчүн Адвокаттардын мамлекеттик реестрине киргизилген адвокаттар да көрсөтүшөт [7, 63-70-бб.].

Жогоруда айтылгандардын негизинде, Кыргыз Республикасынын укуктук тутумунда адвокатура, биринчи кезекте, квалификациялуу юридикалык жардам алууга адамдын конституциялык укугунун кепили катары иш алып барат, ал эми айрым учурларда юридикалык жардам акысыз көрсөтүлөт деп айтуу керек [1].

Роман-германдык укуктук үй-бүлө өлкөлөрүндөгү прокуратуранын ролуна салыштырмалуу укуктук талдоо жүргүзүү үчүн адвокаттардын эң кызыктуу мекемеси Германия Федеративдик Республикасы, Россия Федерациясы ошондой эле, Кыргызстандын укуктук тутуму роман-германдык укуктук үй-бүлөгө

таандык, эки мамлекеттин мыйзамдары коддолгон, салыштырмалуу анализ жүргүзүүдө адвокатура институтун жөнгө салуучу укуктук эрежелердеги негизги окшоштуктар менен айырмачылыктарды так аныктаган Германиянын укуктук базасы колдонууга ыңгайлуу. Мындан тышкары, узак убакыт бою Кыргыз Республикасынын аймагында, Россия Федерациясында жана азыркы Германия Федеративдик Республикасынын аймагында социалисттик укук тутуму иштеп келген, анда юридикалык кесип институту да өнүккөн. Ушул тарыхый этапта эки мамлекет (Россия жана Германия) федералдык республикалар болуп саналат. Бир караганда, Россия менен Германиядагы укуктук тутумдар бири-бирине окшошпогон окшоштуктарга ээ, алардын окшош-болбогонун аныктоо кызыктуу болот.

Салыштырмалуу укуктук талдоо жүргүзүү үчүн, синхрондук ченемдик салыштыруу ыкмасын колдонуу керек, анткени юридикалык кесиптин институтун жана анын учурдагы укук тутумундагы ордун карап жатканда, учурдагы укуктук ченемдерге көбүрөөк көңүл буруу керек.

Адвокаттык ишмердүүлүк боюнча бардык маалыматтар, анын ичинде мыйзамдардын толук тексттери Германиянын Федералдык адвокаттар ассоциациясынын Интернет-сайтында жайгашкан [8]. Ошентип, Германиядагы адвокатура институтун жөнгө салуучу укуктук эрежелердин негизги булактары төмөнкүлөрдү камтыйт: 1956-жылдагы "Адвокаттык ишмердүүлүк жөнүндө" Федералдык жобо, 2018-жылдын 16-январындагы редакциясында, (Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO), "Адвокаттардын кесиптик ишмердүүлүк жөнүндө" жобого өзгөртүүлөр киргизилген 2011-жылдын 1-ноябрында [9] (Berufsordnung für Rechtsanwälte (BORA), «Адистештирилген адвокаттар жөнүндө» жобо (Fachanwaltsordnung (FAO) [10], "Европа Бирлигинин адвокаттарынын кесиптик эрежелери" (Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG) [10], адвокатка эмгек акы төлөөнүн тартиби жана шарттары "Адвокаттардын акылары жөнүндө" Федералдык регламент менен жөнгө салынат (BRAGO) жана "Адвокаттын кызмат кылуу төлөмү жөнүндө" Федералдык Мыйзам (RVG) [11].

Россия Федерациясында адвокатураны жөнгө салуучу мыйзамдын эрежелери негизинен "Россия Федерациясындагы адвокатура ишмердүүгү жана адвокатура жөнүндө" 31.05.2002 ж. N63-ФЗ Федералдык Мыйзамында камтылган [12], "Россия Федерациясында акысыз юридикалык жардам жөнүндө" 2011-жылдын 21-ноябрындагы N324-ФЗ Федералдык Мыйзамында [13].

Германия Федеративдик Республикасында жана Россия Федерациясында адвокаттык ишмердүүлүктү жөнгө салуучу негизги мыйзам актылары изилдеп чыгып, Россия менен Германиянын мыйзам ченемдери окшош болгон түшүнүктөрдү ажырата алабыз. Ушул окшоштукту адвокатура маселелерин жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын мыйзамдык базасынан байкаса болот.

Ошентип, Германиядагы Адвокатура жөнүндө Федералдык жобого [10] ылайык, адвокат Германиядагы сот адилеттигин жүзөгө ашыруу тутумундагы көз карандысыз байланыш болуп саналат. Ушул жобонун 2-§ ылайык, адвокатура ишмердүүлүгү жобосунда көрсөтүлгөн ишкердикке жатпаган эркин кесип болуп эсептелет. Башкача айтканда, эки өлкөдө адвокатура ишмердүүлүгү бир нече окшош өзгөчөлүктөргө ээ: адвокат сот адилеттигин жүзөгө ашырууда көз карандысыз адам, адвокатура ишкердик эмес, адвокатура мамлекеттик бийлик тутумунун бөлүгү эмес. Россия Федерациясында "Россия Федерациясындагы адвокатура жана адвокаттык ишмердүүлүк жөнүндө" Федералдык Мыйзамы, адвокатуралык ишмердүүлүгү боюнча түшүнүгүн аныктайт, бул жеке жана юридикалык жактарга ушул Федералдык Мыйзамда белгиленген тартипте адвокат макамын алган адамдар тарабынан кесиптик негизде квалификациялуу юридикалык жардам көрсөтүү, алардын укуктарын, эркиндиктерин жана кызыкчылыктарын, ошондой эле сот адилеттигине жетүүнү камсыз кылат.

Адвокат көз карандысыз кесипкөй юридикалык кеңешчи, ал Россия Федерациясынын мамлекеттик кызматтарын, Россия Федерациясынын түзүүчү субъекттерин, мамлекеттик кызматтарды жана муниципалдык кызматтарды ээлөөгө укугу жок [12; 14].

Адвокатура жөнүндө Федералдык жобого (BRAO) ылайык, адвокат юридикалык кеңеш берүүгө жана кызыкчылыктарын билдирүүгө укуктуу.

Адвокат дайындалат жана көз карандысыз консультант жана бардык укуктук маселелер боюнча өкүл болуп саналат. Ал сотто, арбитражда же башка бийлик органдарында кызыкчылыктарды билдириши мүмкүн, бирок бул укук Федералдык парламент кабыл алган мыйзам менен чектелиши мүмкүн. Германиядагы жана Россиядагы адвокаттын ыйгарым укуктары негизинен юридикалык жардам көрсөтүү (консультация) жана бийлик органдарында өкүлчүлүк укугун камтыйт.

Адвокат макамын алууда, бул маселе боюнча Кыргыз Республикасынын, Россия Федерациясынын жана Германия Федеративдик Республикасынын

мыйзамдары окшош принциптерге жана олуттуу карама-каршылыктарга ээ. Бул өлкөлөрдө адвокат макамы белгилүү бир квалификацияга жана билимге ээ болгон адамга гана берилиши мүмкүн.

Эгерде Кыргыз жана Орусиянын мыйзамдарында бул квалификация квалификациялык экзаменди өткөрүү жолу менен гана белгиленсе, анда Адвокаттык ишмердүүлүк жөнүндө Федералдык жободо (BRAO), башкалар катарында, кызмат ордун ээлөөгө ыйгарым укуктуу адамдар үчүн адвокат макамын алуу мүмкүнчүлүгүн караштырат, квалификациялык тести жок судьялар (4-§ ылайык, судья кызмат ордуна ыйгарым укуктуу адамдар же талаптарды канааттандырган адамдар) Германиядагы европалык адвокаттардын ишин жөнгө салган мыйзам (EURAG) же квалификациялык тесттен өткөндөр). Германиянын жерлеринин биринде судьялык кызматты ээлөөгө компетенттүү адамдар кез-келген жерлердин аймагында адвокат кызмат ордуна дайындалышы мүмкүн [11].

Жердин Адилет Органы тарабынан берилген күбөлүктү алгандан кийин гана, арыз ээсине кесипкөй юристтин ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө уруксат берилет. Күбөлүк өтүнмө ээсине ант берип, өзүнүн кесиптик жоопкерчилигин камсыздандыргандыгын далилдегенге чейин берилбейт.

Мыйзамды колдонуу укугун берген күбөлүк алуу үчүн адвокат ант бериши керек. Бул процедура төмөнкүдөй: өтүнмө ээси адвокаттык коллегиянын алдында ант бериши керек: "Эң Жогорку жана Билүүчү Кудайдан, конституциялык түзүлүштү урматтоого жана адвокаттын милдетин ак ниеттүү аткарууга ант берем, Кудай мага жардам берсин." Ант кандайдыр бир диний маанисиз эле берилиши мүмкүн. Ыйман же абийир сезимдерине негизделген ант берүүгө даяр эместер үчүн мындай ант сөздөр берилген: "Мен конституциялык түзүлүштү сыйлоого жана адвокаттын милдетин ак ниеттүү аткарууга ант берем". Ант, ошондой эле түздөн-түз берилген ант жазылышы керек. Протоколго адвокат жана адвокаттар коллегиясынын коллегия мүчөлөрү кол коюшат. Протокол адвокаттын жеке делосуна тиркелет [12]. Россиянын мыйзамдарында мындай жол-жобо каралган эмес, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында "ишенимдүү адам тарабынан ант берүү" деген түшүнүк жок.

Россия Федерациясындагы Адвокатура жана Адвокаттык ишмердүүлүк жөнүндө 2002-жылдын 31-майындагы №63-ФЗ Федералдык Мыйзамына ылайык, адвокатка адвокаттын билим берүү формасын жана иш тажрыйбасын өз алдынча тандоо мүмкүнчүлүгү

берилет, ал эми Германиянын мыйзамдары адвокаттын иштөө тартибин жана аларга мамлекеттин ишмердүүлүгү кыйла катаал жол менен жөнгө салат. Ошентип, адвокат адвокаттар коллегиясынын мүчөсү болгон аймакта ал юридикалык практиканы иштеп чыгууга жана сактоого милдеттүү, эгерде адвокат башка жерде иш алып барууну же филиал түзүүнү чечсе, анда ал башка юристтер коллегиясынын аймагында филиал ачса, адвокаттар коллегиясына кабарлоосу керек; ал ага дагы билдириши керек; эгерде адвокат өзүнүн адвокаттар коллегиясынын курамына кирбеген башка аймакта иш алып барууну кааласа, анда ал ушул аймакта иш алып барган адвокаттар коллегиясынын мүчөлүгүн алууга тийиш, ал адвокаттар коллегиясы өзүнүн юридикалык практикасын жаңы районго өткөрүп бергендиги жөнүндө далилдерди келтириши менен катталгандан кийин, мурунку кенешке мүчөлүк мөөнөтү бүткөн деп эсептелет [7; 12].

Ошондой эле, Адвокаттык ишмердүүлүк жөнүндө Федералдык Жободо (BRAO) Россиянын мыйзамдарында жок болгон “адистештирилген юрист” деген түшүнүк берилген. Укуктун айрым чөйрөлөрүндө белгилүү бир иш тажрыйбасына ээ болгон юрист “Адистештирилген юрист, башкача айтканда, ички мыйзамдарда аныкталган жана мыйзамга карама-каршы келбеген административдик укук, салык укугу, эмгек укугу, социалдык камсыздандыруу мыйзамы жана башка укук жаатында адистешкен юрист боло алат. Юрист укуктун үчтөн ашык эмес чөйрөсүндө адистеше алат. Адвокаттар коллегиясынын кеңеши адвокаттар коллегиясынын комиссиясы белгилүү бир иш тажрыйбасына ээ экендигин тастыктаган адвокат тарабынан берилген далилдерди карап чыккандан кийин адистештирилген юристтин макамасы жөнүндө чечим кабыл алышы керек. Адвокаттык коллегиянын кеңеши белгилүү бир укук жаатында адистешкен комиссия түзүп, анын мүчөлөрүн дайындайт (жок дегенде үч адвокат комиссиянын курамына кириши керек, ошондой эле бир нече комиссиянын мүчөлөрү боло алышат, бир нече аймактык адвокаттык бирикмелер биргелешкен комиссия түзө алышат). “Адистештирилген юрист” аталышын пайдаланууга берилген уруксат, эгерде алар мурда белгилүү болуп калса, бизге наам ыйгарууга жол бербеген фактылар бар экендиги белгилүү болгондо, жокко чыгарылышы мүмкүн. Ал эми адвокат кесиптик кодекске белгиленген кошумча билим алуу үчүн милдеттенмелерди ала албаса уруксат жокко чыгарылышы мүмкүн [12].

Кыргызстандагы, Россиядагы жана Германиядагы адвокатуранын негизги түшүнүктөрүнүн жана

принциптеринин окшоштугу, негизинен, бул түшүнүктөр ушул институт иштеп жаткан өлкөлөрдүн көпчүлүгү үчүн кабыл алынган жана конституциялык укуктардын кепилдиги болуп саналат.

Россия Федерациясында жана Германия Федеративдик Республикасында юридикалык кесипти жөнгө салуучу укуктук ченемдердеги айырмачылыкты эске алуу керек, анткени эки мамлекет тең федералдык республикалар болгонуна жана демократиялык багытта өнүгүп жаткандыгына карабастан, менталитет, социалдык жана мүнөзү, архетиптик сүрөттөлүшү, баалуулуктар жана жарандардын жашоо идеалы, улуттук деңгээлде олуттуу айырмачылыктар бар. Ошентип, мисалы, Адвокат макамын алуу үчүн Кудай алдында ант берүүсү Германия үчүн толук анык, ал эми, Россия Федерациясы үчүн түшүнүксүз көрүнүш.

Бирок, албетте, Германиянын мыйзамдарында тескерисинче, кыргыз жана орус мыйзамдарына тоскоол болбогон эрежелер бар. Ошентип, адистештирилген адвокат түшүнүгү жарандарга юридикалык жардамга кайрылганда жардам берет, анткени эгерде адвокат адистештирилген юрист наамына татыктуу болсо, анда ал жалпы адвокатка караганда белгилүү бир маселе жана кырдаалда квалификациялуу жардам көрсөтүүгө гарант боло алат. Ошентип, Кыргыз Республикасынын жана Россия Федерациясынын мыйзамдарынан Германия ала турган ченемдер бар, мисалы, адвокаттын эркин жүрүшү жана адвокаттык билим берүү формасынын түрүн тандоо.

Айрым укуктук түшүнүктөргө байланыштуу, Кыргызстан, Россия жана Германиянын мыйзам актыларында алардын ортосунда олуттуу айырмачылык жок, атүгүл “юрист” (Rechtsanwalt) түшүнүгү “юрист” (Rechtswissenschaftler) түшүнүгүнөн айырмаланып турат, мисалы, Американын укуктук тутуму жөнүндө айтууга болбойт.

Юридикалык кесипке байланыштуу укуктук ченемдерди жөнгө салуунун булактары дагы бир кыйла окшош, бул КМШ өлкөлөрүнүн, анын ичинде Кыргыз Республикасынын жана Россия Федерациясынын мыйзамдарын иштеп чыгууда, мыйзам актыларынын структуралык негизи үчүн Германия Федеративдик Республиканын мыйзамдары кабыл алынгандыгы менен байланыштуу.

Россия Федерациясында жана Германия Федеративдик Республикасында юридикалык кесиптин институтун жөнгө салуучу укуктук ченемдерди чечмелөө жана колдонуу бирдей деңгээлде, бул чөйрөдөгү мыйзамдар жакшы иштелип чыккан, ошондуктан жакынкы мезгилде толуктоону же өзгөртүүнү талап кылбайт.

Адабияттар:

1. Кыргыз Республикасынын Конституциясы 2010-жылдын 27-июнунда Референдумда (бүткүл элдик добуш берүүдө) кабыл алынды (КР 2010-жылдын 27-июнундагы Мыйзамы менен колдонууга киргизилди) // [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: // <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/202913/20?cl=ky-kg&mode=tekst>
2. 2014-жылдын 14-июлу №135 «Кыргыз Республикасынын Адвокатурасы жана адвокаттык иш жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы (КР 2017-жылдын 19-апрелиндеги №61 Мыйзамдарынын редакцияларына ылайык) [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: // <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/205356/40?cl=ky-kg&mode=tekst>
3. 2016-жылдын 16-декабры №201 «Мамлекет кепилдеген юридикалык жардам жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: // <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/111480/10?cl=ky-kg&mode=tekst>
4. Кыргыз Республикасынын Адвокатурасынын адвокаттардын кесиптик укуктарын коргоо боюнча Комитет тууралуу Жобо: 2015-ж. 29.05. Кыргыз Республикасынын Адвокатурасынын Кеңешинин чечими менен бекирилген (2016-ж. 21.09. редакцияларына ылайык) [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: // <http://advokatura.kg/komitet-po-zashchite-professionalnyh-prav-advokatov>
5. Кыргыз Республикасынын Адвокаттарынын кесиптик этикасынын Кодекси [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: <http://advokatura.kg/komissiya-po-etike/kodeks-professionalnoy-etiki-advokatov-kr>
6. Исаева К.А., Каженова А.С. К вопросу о механизме защиты конституционных прав несовершеннолетнего // «Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана» журналы. 2017. - №1. - 150-153-бб. [Электрон. ресурс]. - Кирүү режими: // https://www.elibrary.ru/download/elibrary_28865677_74607522.pdf
7. Абдукаримова Н.Э., Исаева К.А., Мадмарова Э.А. К вопросу о квалифицированной юридической помощи в контексте реформирования законодательства в Кыргызской Республики // «Право и политика» журналы. 2018. - №7. - 63-70-бб. [Эл. ресурс]. - Кирүү режими: // https://www.nbpublish.com/library_read_article.php?id=26771
8. Интернет-булагы: [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: URL: www.brak.de/seiten/06.php (кайрылуу күнү 28.11.2019)
9. Zuletzt geadert durch Beschluss der Satzungsversammlung vom 06.12.2010 - BRAK-Mitt. 2011.
10. Federal Law Gazette of the Federal Republic of Germany 2000, Part I, no. 9, issued in Bonn on 13 March 2000.
11. Интернет-булагы: [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: URL: http://www.brak.de/w/files/02_fuer_anwaelte/berufsrecht/brao_stand_1.6.2011_englisch.pdf
12. «Россия Федерациясынын адвокаттык иш жана адвокатура жөнүндө» 2002 ж. 31.05. Федералдык мыйзам №63-ФМ (2011-ж. 21.11. редакциясына ылайык) [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?base=LAW;n=121949;req=doc#042378841521926747>
13. «Россия Федерациясынын акысыз юридикалык жардам жөнүндө» 2011 ж. 21.11. Федералдык мыйзам №324-ФМ [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: <https://rg.ru/2011/11/23/yurpomosh-dok.html>
14. Мадмарова Э.А. Место и роль института защиты в правовой системе отдельных стран СНГ // «Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана» журналы. 2017. - №10. - 126-129-бб. [Электрондук ресурс]. - Кирүү режими: https://www.elibrary.ru/download/elibrary_3230_8093_56616036.pdf